

Konsultant Banku Światowego **Wojciech Matela** proponuje:

Nowy cennik

Temat opłat za dane i informacje pobierane z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego zawsze wzbudzał kontrowersje. Nie ulega jednak wątpliwości, że stosowane dotąd rozwiązania coraz bardziej nie przystają do potrzeb. Obowiązujący od wielu lat cennik trzeba zmienić, poczynając od filozofii, na jakiej został oparty.

Osoby w społeczeństwie informacyjnym mówimy wtedy, gdy informacja staje się – obok kapitału, surowców i pracy – podstawą działalności gospodarczej oraz towarem poszukiwanym na rynku. Społeczeństwo informacyjne, do którego niewątpliwie od pewnego czasu aspirujemy, oczekuje informacji pełnowartościowej (tzn. aktualnej i wiarygodnej), szybko dostarczanej i wolnej od nieuzasadnionych kosztów. Aby ten cel osiągnąć, potrzebne jest nowe spojrzenie na kwestie dostępu użytkowników do państwowych baz danych i opłat za ich komercyjny wykorzystywanie.

Rolę „naszego” cennika należy jednak widzieć w szerszym kontekście polityki prowadzonej przez państwo. Spośród wszystkich systemów informacyjnych funkcjonujących w kraju system katastralny stanowi podstawowe źródło danych opisujących przestrzeń. Nie trzeba udowadniać, jak istotne dla realizacji strategicznych celów państwa są informacje zgromadzone w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym (pzgik).

Opracowanie szczegółowych zasad odpłatności za dane i informacje pobierane z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego możliwe jest jednak dopiero po przeprowadzeniu odpowiednich

Artykuł jest opracowany na podstawie materiałów prezentowanych na konferencjach w Elblągu (22-23 kwietnia) i w Warszawie (24-25 maja), przedstawiających wyniki prac prowadzonych w ramach projektu Banku Światowego IDF nr 027427 „Wsparcie procesu administrowania nieruchomościami i rejestracji prawa do nieruchomości w Polsce” (zadanie 4: Opracowanie modeli wdrażania ZSIN w województwach, powiatach i gminach; podzadanie 4.1: Opracowanie koncepcji modelu cennika, zasad odpłatności i wysokości opłat za udostępnianie danych, informacji, materiałów i dokumentów z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz udzielanie licencji na korzystanie z baz danych).

● Historyczne ujęcie opłat

Do 1989 roku dostęp do map i materiałów zasobu ograniczony był licznymi uwarunkowaniami (np. restrykcyjnymi zapisami o tajemnicy państwowej i służbowej) i praktycznie uniemożliwiał prywatnym użytkownikom korzystanie z niego. O dostępie osób fizycznych do map nie było wtedy mowy. Jedynie przedsiębiorstwa państwowe mogły uzyskać materiały geodezyjne dotyczące ich działalności. Cena udostępnianych w ten sposób materiałów odzwierciedlała raczej koszty obsługi zasobu niż wartość samej informacji. Opłaty ustalane były centralnie i wprowadzane do stosowania w trybie zarządzeń bądź decyzji.

Zasadnicze zmiany nastąpiły po uchwaleniu ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (1989 r.), która zniósła ceny urzędowe. Wprowadzono wtedy ceny umowne zarówno na materiały udostępniane z zasobu, jak i za czynności związane z jego prowadzeniem. O zasadach ich tworzenia oraz wysokości decydował wojewoda. Zchwilą wprowadzenia rozporządzenia ministra gospodarki przestrzennej i budownictwa w sprawie wysokości opłat za czynności związane z prowadzeniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, uzgadnianiem usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu oraz za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencji gruntów (1990 r.) stosowanie cen umownych uchylono w zakresie czynności związanych z prowadzeniem zasobu. Nato-

Zakres opracowania

- Stworzenie koncepcji modelu cennika i zasad odpłatności za udostępnianie i korzystanie z danych, informacji i materiałów pzgik
- Opracowanie koncepcji wysokości opłat za udostępnianie oraz dostęp do baz danych pzgik
- Przeprowadzenie analizy skutków finansowych zaproponowanych opłat na podstawie symulacji w wybranych ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej ■

analiz dotyczących przychodów i kosztów funkcjonowania Państwowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym, przeprowadzeniu ankiet w ośrodkach pilotażowych, konsultacjach i dyskusjach z potencjalnymi użytkownikami.

Główne cele

- Zagwarantowanie maksymalnego dostępu do informacji zawartych w bazach danych pzgik instytucjom publicznym oraz innym użytkownikom – zarówno państwowym, jak i prywatnym
- Generowanie dochodów za udostępnianie danych i informacji w stopniu zapewniającym samofinansowanie pzgik
- Dostosowanie, w zakresie reguł dostępu do baz danych, do projektu dyrektywy INSPIRE ■

miast ceny umowne na materiały z pżgik stosowane były aż do 1998 r., czyli do chwili wydania nowego rozporządzenia o opłatach. Zmieniono w nim całkowicie model cennika. Odstąpiono od naliczania opłat od wartości zgłoszonych robót na rzecz „konstrukcji ryczałtów – adekwatnych do rodzaju przekazywanych materiałów z zasobu i związanych z tym kosztów z zakresu prowadzenia zasobu”. Wprowadzono wówczas możliwość składania zamówień na materiały i informacje z zasobu oraz na wgląd do zgromadzonej tam dokumentacji przez osoby fizyczne i prawne, niezwiązane z wykonawstwem geodezyjnym (np. przez rzeczoznawców majątkowych).

W obowiązującym jeszcze do 23 marca br. rozporządzeniu o opłatach z 14 listopada 2000 r. – niewiele różniącym się zarówno od poprzedniego, jak i następnego (od 24 marca opłaty naliczane są według nowego rozporządzenia ministra infrastruktury z 19 lutego 2004 r., nieuwzględnionego w niniejszym opracowaniu) – wprowadzono dodatkowo możliwość „udzielania informacji poprzez udostępnianie danych kartograficznych w postaci cyfrowej”. Zasady i wysokości opłat ustalone w tej pozycji budziły jednak od samego początku wiele wątpliwości, szczególnie w zakresie mapy zasadniczej (wektor) i ortofotomapy, gdzie dla użytkownika koszty wytworzenia tych danych niejednokrotnie są niższe niż opłaty za gotowy produkt z pżgik, o aktualności nie wspominając.

● Udostępnianie danych

W proponowanym nowym modelu cennika przez sformułowanie *udostępnianie* rozumie się zarówno **wgląd** (dostęp) do baz danych, jak również **pozyskanie** (zakup) informacji z tych baz przez użytkowników korzystających z pżgik. Terminy te są ważne, gdyż każdemu z nich przypisane zostały odrębne moduły. Dotychczas *udostępnianie* kojarzono przede wszystkim ze sprzedażą materiałów (a raczej ich kopii) zawierających określoną treść informacyjną, a nie informacji samej w sobie.

Istotnym, choć nie jedynym, elementem dla określenia propozycji nowych opłat jest forma udostępniania danych, uzależniona od ich rodzaju, celu wykorzystania, a także zakresu przyznanego dostępu do bazy danych oraz kategorii użytkownika. Zakłada się cztery formy:

■ **komercyjną** – pełna odpłatność za dane, umożliwia osiągnięcie zysku ze sprzedaży oraz zapewnia samofinansowanie zasobu i tworzenie nowych produktów;

■ **urzędową odpłatną** – opłaty pokrywają koszty pozyskania, utrzymania i udostępniania danych, a opłata za ich udostępnianie jest ustalana administracyjnie;

■ **częściowo odpłatną** – pobierane są jedynie opłaty pokrywające koszty udostępniania i dostarczania danych;

■ **nieodpłatną** – nabywcy danych i informacji z pżgik zwolnieni są z opłat na podstawie przepisów szczególnych.

Przy konstruowaniu nowego modelu cennika istotne jest też to, aby szerokie upowszechnianie i wykorzystywanie danych ujęto w określone przepisy stymulujące rozwój. Należy zatem odpowiedzieć sobie na kilka podstawowych pytań: Jak pogodzić prawo do swobodnego gromadzenia danych z przyznaniem monopolu na ich udostępnianie? Komu i w jakim zakresie przyznawać takie prawa? Jakie dane i informacje należy ustawowo przypisać do kompetencji administracji publicznej, a jakie mogą być gromadzone i udostępniane przez komercyjnych użytkowników? Odpowiedź nasuwa się jedna: reguły dostępu do baz danych pżgik, w tym pobierania opłat za udostępnianie danych, należy dostosować do ogólnościowych kierunków rozwoju społeczeństw informacyjnych, projektu dyrektywy INSPIRE nie wyłączając.

INS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

32-080 Zabierzów, ul. Leśna 24, Poland

tel.: (+48 12) 258 31 58

<http://www.insgps.com.pl>

fax.: (+48 12) 258 31 68

 e-mail: ins@insgps.com.pl

Innowacyjne produkty i rozwiązania GPS/GIS

PROFESJONALIZM, ELASTYCZNOŚĆ CENOWA, DOŚWIADCZENIE

SPEŁNIAMY WSZYSTKIE (DOSŁOWNIE) POTRZEBY TECHNOLOGICZNE NASZYCH KLIENTÓW

- ▶ Reputacja producenta - THALES NAVIGATION
- ▶ Szereg rozwiązań własnych wspomagających i wykorzystujących technologię GPS
- ▶ Autoryzowane Centrum Serwisowe
- ▶ 99,9% usatysfakcjonowanych klientów

Z-MAX

Maximum GPS dla Geodety

- ▶ Transmisja korekt różnicowych RTK dzięki wykorzystaniu technologii **GSM-GPRS**
- ▶ System zintegrowanych modułów: GPS, antena, radiomodem lub modem GSM, zasilanie
- ▶ W pełni bezprzewodowy - **Bluetooth**

MobileMapper

Certyfikowany, optymalny do pomiarów powierzchni w systemie IACS

- ▶ Kompaktowy, ręczny odbiornik z możliwością odbioru sygnałów z satelitów WAAS/EGNOS
- ▶ Dokładność i funkcjonalność potwierdzona i udokumentowana przez ekspertów
- ▶ Narzędzie do gromadzenia danych dla systemów GIS

ProMARK2

Geodezja i Nawigacja w jednym

- ▶ Mały, lekki, prosty w obsłudze system pomiarowy GPS
- ▶ **Centymetrowa** dokładność - pomiar statyczny lub kinematyczny
- ▶ Narzędzie do nawigacji w czasie rzeczywistym z WAAS/EGNOS

Asortyment danych w nowym modelu cennika

Opłata podstawowa

urzędowa

- udostępnianie materiałów do wykonywania opracowań
 - geodezyjnych i kartograficznych
 - ewidencja sieci uzbrojenia terenu
 - osnowy
 - bazy danych topograficznych
 - opracowania fotogrametryczne
 - katastralnych
 - modernizacja
 - podziały i rozgraniczenia
 - scalanie, wymiana i klasyfikacja
 - taksacji i wyceny nieruchomości
- wydawanie materiałów i dokumentów
 - do celów prawnych
 - wypis
 - wyrys
 - do celów administracyjnych
 - do celów opiniodawczych
- uzgadnianie usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia podziemnego
- dostęp do baz danych

komercyjna

- udostępnianie danych i informacji
 - geodezyjnych i kartograficznych
 - ewidencja sieci uzbrojenia terenu
 - osnowy
 - bazy danych topograficznych
 - opracowania fotogrametryczne
 - katastralnych
 - dane opisowe
 - dane graficzne
 - dane z rejestru cen i wartości
- udostępnianie materiałów i dokumentów źródłowych
- dostęp do baz danych
 - geodezyjnych i kartograficznych
 - ewidencja sieci uzbrojenia terenu
 - osnowy
 - bazy danych topograficznych
 - baza danych ogólnogeograficznych
 - opracowania fotogrametryczne
 - katastralnych
 - dane opisowe
 - dane graficzne
 - rejestrów
 - dokumentów i materiałów źródłowych
 - szkic
 - tekst
 - zdjęcie

Koszt obsługi zamówienia

- administracyjnej
- technicznej
- informatycznej

Koszty przekazania danych

- internet
- nośnik magnetyczny
- materiał analogowy

■ opłaty za wydawanie danych i informacji dla celów wykonywania prac (wzbogacających zasób) są skalkulowane w formie ryczałtu (niezależnie od opłat za dane),

■ wysokość opłat jest zróżnicowana w zależności od rodzaju licencji,

■ opłaty za te same dane mają jednolitą wysokość, niezależnie od sposobu ich wykorzystania,

■ wysokość opłat jest wyważona pomiędzy wartością informacji a zapotrzebowaniem na nią.

● Ogólny model cennika

W zaproponowanym modelu cennika zastosowano taki podział asortymentowy i stopień szczegółowości, aby kryteria ustalania opłat za poszczególne pozycje nie wymagały rozbudowanych katalogów

współczynników lub preferencji. Przyjęto założenie, że opłata ostateczna określa wszystkie poniesione koszty, czyli zawiera opłatę podstawową, związaną z kosztami obsługi oraz wynikającą z kosztów przekazania danych (ramka powyżej). Zakłada się, że nowy model cennika składał się będzie z 9 modułów:

1. osnowa,
2. baza danych katastralnych,
3. baza danych technicznego uzbrojenia terenu,
4. uzgadnianie usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu,
5. stały dostęp do baz danych pzgik,
6. obsługa pzgik,
7. bazy danych topograficznych,
8. opracowania fotogrametryczne,
9. państwowy rejestr granic.

Podział asortymentowy cennika odpowiada poszczególnym modułom, a forma sprzedaży lub dostępu – odpowiednim tabelom (poniżej i na stronie obok zamieszczono przykładowe tabele: dla modułu osnowy, modułu bazy danych katastralnych oraz ortofotomapy z modułu bazy danych topograficznych).

Kolejne pozycje w tabelach określać będą wysokość opłat za udostępnienie danych lub informacji oraz rodzaj dostępu do

● Ogólne założenia cennika

Głównymi założeniami przy opracowywaniu koncepcji modelu cennika jest modułowa budowa oraz przyjęcie zasady, że użytkownik będzie miał możliwość wyboru pomiędzy produktem gotowym a zestawionym według indywidualnych potrzeb (nie dotyczy to pozyskania informacji w postaci dokumentu dla celów prawnych lub czynności administracyjnych). Niezależnie od typu zasobu (powiatowy, wojewódzki, centralny) przy tworzeniu cennika powinny też obowiązywać następujące zasady:

- każda część zasobu generuje dochody i w maksymalnym stopniu utrzymuje się z własnych przychodów (wyjątek stanowią mogą osnowy),
- podstawą ustalenia wysokości opłat jest forma numeryczna zasobu,
- opłaty za udostępniane dane nie mogą utrudniać dostępu do danych,
- dostęp do metadanych oraz wgląd do zgeneralizowanych danych przestrzennych dla celów poglądowych jest bezpłatny,

Moduł 1: Osnowa. Tabela 1. Cennik przy pobieraniu danych za pomocą internetu

Lp.	Za co	Jednostka	Cena [zł]
1	Punkt poziomej osnowy geodezyjnej każdej klasy, w tym gravimetryczny, magnetyczny, astronomiczny		
1	dostęp indywidualny	punkt	9,00
2	dostęp na podstawie licencji	punkt	7,00
2	Punkt wysokościowej osnowy geodezyjnej każdej klasy		
1	dostęp indywidualny	punkt	9,00
2	dostęp na podstawie licencji	punkt	7,00
3	Szkic przeglądowy osnowy		
1	dostęp indywidualny	1 km ²	1,00
2	dostęp na podstawie licencji	1 km ²	0,50

Moduł 1: Osnowa. Tabela 2. Cennik przy pobieraniu danych bezpośrednio z archiwum

Lp.	Za co	Jednostka	Cena [zł]
1	Punkt poziomej osnowy geodezyjnej każdej klasy, w tym gravimetryczny, magnetyczny, astronomiczny	punkt	12,00
2	Punkt wysokościowej osnowy geodezyjnej każdej klasy	punkt	12,00
3	Szkic przeglądowy osnowy	1 km ²	1,50

danych pzgik. Ogólny schemat identyfikatora ceny przedstawia się następująco: **mmtppk lub mmtpp**, gdzie mm – numer modułu, tt – numer tabeli w module, pp – numer pozycji ceny w tabeli, k – kategoria dostępu, która przyjmuje różne wartości (1 – dla dostępu indywidualnego, 2 – dla dostępu na podstawie licencji, 0 – w przypadku braku kategorii dostępu).

Poza wymienionymi wcześniej założeniami uwzględniono także poniższe:

- wartość informacji zestawionej z poszczególnych warstw informacyjnych stanowi sumę wartości informacji pozyskanych z tych warstw;

- za wszystkie dane pozyskiwane z zasobu należy uiszczać opłatę, opłata za dane nie zależy od sposobu ich wykorzystania (zwolnienia powinny być uregulowane w przepisach szczegółowych);

- cennik reguluje opłaty za podstawowe dane udostępniane z pzgik, opłaty za opracowania i zestawienia niestandardowe będą przedmiotem umów pomiędzy prowadzącym zasób i zamawiającym;

- istotnym elementem jest zróżnicowanie poziomu cen dostępu do pzgik w zależności od kategorii i rodzaju licencji; licencja

na dostęp do danych przez internet upoważniałaby do stałego dostępu do baz danych pzgik na terenie całego kraju oraz danych osobowych, a także niższych cen zakupu danych;

- ceny danych pobieranych bezpośrednio z archiwum nie obejmują kosztów wytworzenia kopii lub nagrania na nośnik magnetyczny i samego nośnika (opłaty z tego tytułu pobierane są cenach umownych wprowadzanych w formie zarządzenia przez starostę lub prezydenta miasta);

- przy wykonywaniu prac geodezyjnych podlegających zgłoszeniu jednostka wykonawstwa geodezyjnego ponosi następujące opłaty: za zgłoszenie pracy oraz za zakup danych niezbędnych do jej wykonania (zgodnie z cenami podanymi w odpowiednich modułach: osnowa, kataster, baza danych technicznego uzbrojenia terenu).

● Licencje

Celem wprowadzenia licencji jest zapewnienie stałego, najbardziej efektywnego dostępu do baz danych pzgik. Mają one również regulować jednolicie (dla określonego asortymentu danych oraz typu użytkowników) kwestię praw i wzajemnych zobowiązań stron. Licencje w jednoznaczny sposób powinny

Moduł 2: Baza danych katastralnych. Tabela 1. Cennik udostępniania danych za pomocą internetu

Lp.	Za co	Jednostka	Cena [zł]
Część opisowa katastru			
1	Dane dotyczące działki ewidencyjnej – pełne		
1	dostęp indywidualny	–	–
2	dostęp na podstawie licencji	działka	0,80
2	Dane dotyczące działki ewidencyjnej – bez danych osobowych		
1	dostęp indywidualny	działka	0,50
2	dostęp na podstawie licencji	działka	0,40
3	Dane dotyczące budynku lub lokalu – pełne		
1	dostęp indywidualny	–	–
2	dostęp na podstawie licencji	budynek/lokal	1,20
4	Dane dotyczące budynku lub lokalu – bez danych osobowych		
1	dostęp indywidualny	budynek/lokal	1,00
2	dostęp na podstawie licencji	budynek/lokal	0,80
5	Dane z rejestru cen i wartości		
1	dostęp indywidualny	obręb ewid., dostęp jednoraz.	10,00
2	dostęp na podstawie licencji	obręb ewid., dostęp jednoraz.	8,00
Część kartograficzna katastru			
21	Działka z punktami granicznymi		
1	dostęp indywidualny	działka	4,00
2	dostęp na podstawie licencji	działka	3,00
22	Kontur klasyfikacji gleboznawczej		
1	dostęp indywidualny	kontur klasyfik.	1,00
2	dostęp na podstawie licencji	kontur klasyfik.	0,80
23	Użytek gruntowy		
1	dostęp indywidualny	kontur użytku	1,00
2	dostęp na podstawie licencji	kontur użytku	0,80
24	Punkt graniczny		
1	dostęp indywidualny	punkt	2,00
2	dostęp na podstawie licencji	punkt	1,50
25	Budynek		
1	dostęp indywidualny	budynek	4,00
2	dostęp na podstawie licencji	budynek	3,00
26	Mapa w postaci rastrowej w skali skażonej, niezależnie od zakresu treści		
1	dostęp indywidualny	1 ha	1,00
2	dostęp na podstawie licencji	1 ha	0,80

Moduł 2: Baza danych katastralnych. Tabela 2. Cennik udostępniania danych bezpośrednio z archiwum

Lp.	Za co	Jednostka	Cena [zł]
Część opisowa katastru			
1	Dane dotyczące działki ewidencyjnej – pełne	działka	3,00
2	Dane dotyczące działki ewidencyjnej – bez danych osobowych	działka	2,00
3	Dane dotyczące budynku lub lokalu – pełne	budynek/lokal	3,00
4	Dane dotyczące budynku lub lokalu – bez danych osobowych	budynek/lokal	2,00
Część kartograficzna katastru			
21	Działka z punktami granicznymi	działka	7,00
22	Kontur klasyfikacji gleboznawczej	kontur klasyfik.	3,00
23	Użytek gruntowy	kontur użytku	3,00
24	Punkt graniczny	punkt	4,00
25	Budynek	budynek	6,00
26	Mapa w postaci rastrowej w skali skażonej lub w postaci analogowej, niezależnie od zakresu treści	1 ha	1,50
Inne			
41	Wypis z operatu katastralnego	działka lub budynek/lokal	9,00
42	Wyrus z operatu katastralnego (w tym budynki)	działka	20,00
43	Wgląd i udostępnienie materiałów z pzgik dla celów związanych z szacowaniem nieruchomości (jednorazowe przeglądanie)	jednostka ewidencyjna	25,00
44	Wgląd do operatu katastralnego	obręb	15,00

Moduł 7: Bazy danych topograficznych. Tabela 3. Ortofotomapa

Lp.	Za co	Jednostka	Przedział powierzchni [km ²]		
			do 200 (1)	od 200 do 1000 (2)	powyżej 1000 (3)
Dostęp indywidualny (bez licencji)					
1	nie starsza niż 5 lat	1 km ²	25,00	15,00	10,00
2	starsza od 5 lat do 10 lat	1 km ²	12,00	7,00	5,00
3	starsza niż 10 lat	1 km ²	2,50	1,50	1,00
Dostęp na podstawie licencji					
1	nie starsza niż 5 lat	1 km ²	20,00	12,00	8,00
2	starsza od 5 lat do 10 lat	1 km ²	10,00	6,00	4,00
3	starsza niż 10 lat	1 km ²	2,00	1,00	1,00

bowiem zabezpieczać interesy zarówno twórców baz danych, jak i odbiorców. Projekt nowej dyrektywy INSPIRE w zakresie udzielania licencji określa zasady tworzenia ich „zawartości”, tak aby spełniały one ogólne wymogi INSPIRE i mogły być stosowane w odniesieniu do innych rozproszonych baz danych. Poszczególne zapisy w licencji (klauzule) zgrupowano w trzech kategoriach (mają być one ogniwem łączącym wszystkie licencje w ramach INSPIRE):

- **Zasadnicza** – można ją określić jako zapis obowiązkowy (■ odpowiedzialność i gwarancja, ■ definicje stosowanych pojęć, ■ zastrzeżenia praw własności i praw autorskich, ■ określenie standardów i jakości danych, ■ określenie formatów danych i zasady aktualizacji, ■ warunki płatności);
 - **Użyteczna** – można ją interpretować jako zapis celowy (■ ograniczenia stosowania licencji związane z działaniem siły wyższej, ■ zasady udostępniania danych na odległość, warunki rozpoczęcia i zakończenia licencji, ■ bezpieczeństwo danych, zasada poufności, ■ postępowanie w przypadku wykrycia błędów w danych);
 - **Dodatkowa** – zapis uzupełniający (■ identyfikacja stron licencji i zakres objęty licencją, ■ formy wykorzystania danych, ■ warunki dokonania zmian w licencji, ■ określenie okresu ważności licencji i jej zakończenia, ■ ustalenia administracyjne, ■ rozstrzyganie sporów, ■ zasady wypowiedzania, ■ klauzule ogólne, zależności pomiędzy stronami).
- Kategorie te są modelowym rozwiązaniem konstruowania licencji sugerowanym wszystkim państwom członkowskim Unii Europejskiej.

● Rodzaje licencji

Projekt INSPIRE proponuje również przyjęcie jednolitego modelu rodzajowego licencji. Pozwoli to wszystkim użytkownikom europejskiej infrastruktury danych przestrzennych stosować te same procedury prawne, niezależnie od miejsca gromadzenia danych. W zależności od kategorii użytkowników oraz celu i zakresu wykorzystywania danych pzgik wprowadzono trzy podstawowe rodzaje licencji:

- **Prywatne** – udzielane osobom fizycznym lub prawnym, dotyczące informacji lub danych wykorzystywanych wyłącznie

Metadane to podstawa

Użyteczność zasobu zależy od jego atrakcyjności i dostępności. Zbiory danych, które nie posiadają metadanych, mają mniejszą wartość, a w skrajnych przypadkach mogą być bezużyteczne. Metadane należy traktować jako specyficzną formę marketingu zapewniającego oszczędność czasu, uniknięcie redundancji danych, zwiększenie liczby użytkowników, realizowanie nowych przedsięwzięć oraz ułatwienie zarządzania zasobami danych. Dlatego dostęp do metadanych powinien być bezpłatny. ■

do celów osobistych, bez prawa dalszego odstępowania i przekazywania. Licencje te nie mogą być użyte do jakiegokolwiek działalności gospodarczej. Nie mogą też stanowić danych źródłowych dla innych baz danych. Opłaty za nie są najniższe.

- **Publiczne** – obejmujące wszystkie jednostki administracji publicznej, państwowe lub samorządowe osoby prawne oraz organizacje pozarządowe, dla których zakres korzystania z baz danych pzgik do celów statutowych regulowany jest zapisami ustawowymi. Licencjami tego rodzaju objęte zostaną też jednostki badawczo-rozwojowe, szkoły, uczelnie itp. Do tej grupy

należy zaliczyć również licencje udzielane przez ww. jednostki w zakresie danych niewytworzonych w pzgik, a wykorzystywanych w bazach danych udostępnianych osobom trzecim.

- **Komercyjne** – grupa najliczniejsza. W tym przypadku najistotniejszym elementem jest precyzyjne określenie zakresu icelu udzielenia danej licencji, formy korzystania z niej, jak również obowiązków ciążących na licencjobjorcy. Nie bez znaczenia jest możliwość przenoszenia praw licencyjnych na inne podmioty, które korzystać będą z informacji przetworzonej, dla której dane z pzgik stanowić będą warstwę referencyjną. Podobnie jak w przypadku licencji publicznych będzie istniała możliwość udzielania licencji przez twórcę (właściciela) baz danych innych niż dane pzgik.

Wszystkie wymienione licencje regulują zarówno prawa dostępu do baz danych pzgik, jak również prawa dysponowania udostępnionymi danymi. Należy także rozważyć wprowadzenie dodatkowej licencji – standardowej. W każdym z wymienionych wcześniej rodzajów można zestawić bowiem gotowy zakres informacyjny z określonymi prawami dysponowania danymi, ich zakresem oraz ustaloną opłatą. Stanowiłoby to gotowy produkt, ograniczając tym samym czas oczekiwania na przygotowanie i opracowanie licencji.

● Dostęp nie tylko do baz pzgik

Licencjami należy objąć także te bazy danych, które powstają poza zasobem geodezyjnym i kartograficznym, jednak z uwagi na ich znaczenie mogą być jego uzupełnieniem. Ten zakres danych można porównać do fakultatywnych baz krajowego systemu informacji o terenie (KSIT). Istotnego znaczenia nabierają więc zapisy regulujące zasady odpłatności za udostępniane dane (w ramach licencji), jak również współfinansowania nowych lub aktualizowania istniejących baz danych – jest to typowy przykład zastosowania licencji komercyjnych. Jak dotąd brak jest spójnych przepisów w tym zakresie, a opłaty proponowane za komercyjne wykorzystywanie danych z pzgik niejednokrotnie skutecznie odstraszały potencjalnych klientów.

Szerszego znaczenia nabiera także korzystanie z danych pzgik udostępnianych w formie cyfrowej, które jako warstwy referencyjne innych systemów informatycznych (produktów) mogą swobodnie funkcjonować również jako odrębne warstwy posiadające odpowiedni zakres informacji źródłowej. Wprowadzone powinny zostać zapisy regulujące odpowiedzialność nie tylko za jakość udostępnianych danych (aktualność, kompletność i techniczną poprawność) oraz ich udostępnianie i wykorzystanie, ale także dalszą dystrybucję prowadzoną przez twórców przetworzonych baz danych.

Za miesiąc cd., m.in. o tym, dlaczego trzeba okroić mapę zasadniczą

R E K L A M A

Akademia Górniczo-Hutnicza

ogłasza nabór na drugą edycję

Studiów Podyplomowych w roku akademickim 2004/2005

na temat:

Fotogrametria, teledetekcja i GIS jako narzędzia wspomagania systemu IACS

Studia są realizowane w porozumieniu z Głównym Geodetą Kraju i Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz przy współudziale Joint Research Centre w Isprze (Włochy).

Zgłoszenia: Zakład Fotogrametrii i Informatyki Teledetekcyjnej, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska, AGH, al. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków,

tel. (0 12) 617-38-26, 617-22-51 oraz <http://www.fotogrametria.agh.edu.pl>